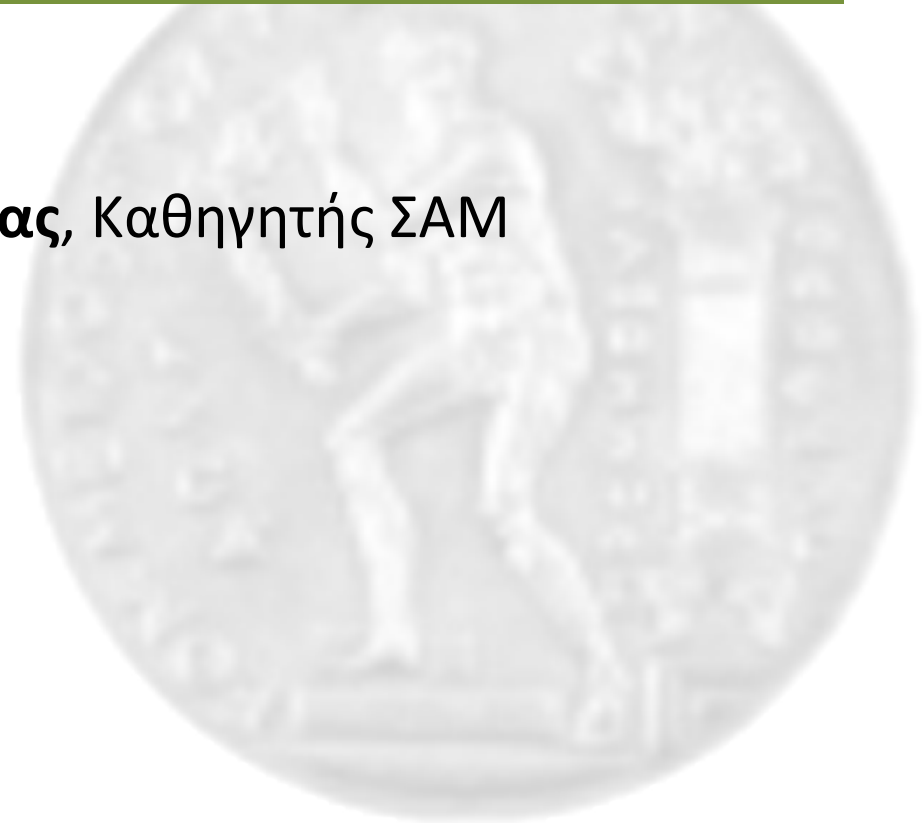

**Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων:
Εργαλείο ή άλλοθι για «εκπτώσεις» στην
προστασία του περιβάλλοντος**

Δημήτρης Μέλισσας, Καθηγητής ΣΑΜ

Ο ΔΙΑΔΙΚΑΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ

Θεωρία και νομολογία αποδέχονται ότι η περιβαλλοντική αδειοδότηση αποτελεί ένα μέτρο οριζόντιας εφαρμογής, το οποίο υπερβαίνει την τομεακή αντίληψη της προστασίας του περιβάλλοντος για ορισμένα προϊόντα, δραστηριότητες ή ρύπους και επιδιώκει μία εξειδικευμένη προστασία που αποβλέπει συνολικά στις επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Οι Κοινοτικές Οδηγίες για την περιβαλλοντική αδειοδότηση από την **85/337** μέχρι την **2001/42** αποτελούν την υλοποίηση της αρχής της πρόληψης ή της προφύλαξης που επιβάλλει την έγκαιρη πρόγνωση των συνεπειών της ανθρώπινης δράσης για το περιβάλλον πριν την επέλευση της περιβαλλοντικής ζημιάς. Τούτο διότι η ζημιά η οποία θα επέλθει είναι συνήθως δυσχερώς επανορθώσιμη ή πλήρως ανεπανόρθωτη.

Η περιβαλλοντική αδειοδότηση προβλέπει ένα μοντέλο που επιδιώκει να προωθήσει τους στόχους του περιβάλλοντος προ πάντων μέσα από τη διαβούλευση με το κοινό, την ενημέρωσή του, τη γνωμοδότηση των αρχών που έχουν αρμοδιότητα σε περιβαλλοντικά ζητήματα και κυρίως με την παροχή στην αρμόδια περιβαλλοντική αρχή ορισμένων βασικών πληροφοριών, οι οποίες περιέχονται σε μία επιστημονική μελέτη και περιλαμβάνουν στοιχεία για τη θέση, το μέγεθος και τα βασικά χαρακτηριστικά του σχεδίου, τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για τη μείωση, την αποκατάσταση περιβαλλοντικών συνεπειών, τα θεμελιώδη στοιχεία που απαιτούνται για τον προσδιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τις εναλλακτικές λύσεις μαζί με την αιτιολόγηση της επιλεγείσας λύσης.

Το βασικό ερώτημα που τίθεται ως προς τη φύση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης είναι αν τυχόν έχει ένα ουσιαστικό ή διαδικαστικό χαρακτήρα.

- ❑ Η περιβαλλοντική αδειοδότηση δεν παρέχει ουσιαστικά κριτήρια με βάση τα οποία πρέπει να γίνεται η αξιολόγηση των περιβαλλοντικών πληροφοριών.
- ❑ Βέβαια, θα ήταν εσφαλμένο να θεωρηθεί ότι οι επιδράσεις της περιβαλλοντικής αδειοδότησης περιορίζονται μόνο σε διαδικαστικό επίπεδο, διότι η υποχρέωση λήψης υπόψιν των συγκεντρωθέντων στοιχείων επιβάλλει την αντίστοιχη διαμόρφωση των κανόνων του ουσιαστικού δικαίου για τη χορήγηση της άδειας.

Η ενίσχυση όχι πλέον του διαδικαστικού αλλά του ουσιαστικού χαρακτήρα της περιβαλλοντικής αδειοδότησης προβλέπεται στην Κοινοτική Οδηγία **92/13** για την προστασία του φυσικού οικοτόπου NATURA 2000.

- Η αξιολόγηση εδώ είναι ουσιαστική στο βαθμό που εξετάζεται ότι το έργο δεν πρόκειται να βλάψει την «ακεραιότητα» του τόπου και ως ακεραιότητα του τόπου ορίζεται σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαχείρισης των περιοχών του δικτύου NATURA 2000 (Υπηρεσία επίσημων εκδόσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 2000 σελ. 40) «η συνοχή της οικολογικής διάρθρωσης και λειτουργίας της περιοχής σε ολόκληρη την έκτασή της ή των ενδιαιτημάτων για τα οποία η περιοχή έχει ή θα χαρακτηριστεί».
(ως ενδιαίτημα ορίζεται το φυσικό περιβάλλον στο οποίο ζει και αναπαράγεται ένα είδος, ένας πληθυσμός ή μια βιοκοινότητα)

- ❑ Με δυο λόγια, εκτιμώνται οι συνέπειες του σχεδίου στους στόχους διατήρησης που έχουν τεθεί για το προστατευόμενο φυσικό οικότοπο NATURA 2000.
- ❑ Επομένως, το θετικό αποτέλεσμα της πρόγνωσης των επιπτώσεων στα στοιχεία της βιοποικιλότητας συνιστά κατεξοχήν ουσιαστική προϋπόθεση για την έγκριση του έργου.

Οι διατάξεις 4-11 της **Κοινοτικής Οδηγίας 85/337** έχουν αμιγώς διαδικαστικό χαρακτήρα, όπως και η Οδηγία 2011/92, και προβλέπουν την παροχή πληροφοριών προς το κύρος του έργου, την ενημέρωση του κοινού, τη γνωμοδότηση των αρμοδίων αρχών και τη διαβούλευση με το κοινό, ενώ το άρθρο 3 της Οδηγίας έχει ένα ουσιαστικό περιεχόμενο.

- ❑ Υποχρεούται η περιβαλλοντική αρχή σε μία ουσιαστική εκτίμηση για τις περιβαλλοντικές συνέπειες του υπό αδειοδότηση έργου, η οποία δεν περιορίζεται στον προσδιορισμό και την περιγραφή των άμεσων και ένομων συνεπειών ενός σχεδίου έργου σε ορισμένους παράγοντες, αλλά οφείλει να τους αξιολογεί κατά περίπτωση με τον δέοντα τρόπο (ΔΕΕ Απόφαση της 3/3/2011, CE-50/09, Επιτροπή/Ιρλανδία, Συλλογή 2011, I-873, Σκέψεις 37-40).
- ❑ Επομένως, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρεί ότι πρέπει να υπάρχει μία υποχρέωση ουσιαστικής εκτίμησης των συλλεγέντων στοιχείων και η ανάλυσή τους από τη Διοίκηση, έτσι ώστε να γίνεται η πληρέστερη αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου.

Το ερώτημα το οποίο γεννιέται είναι αν τυχόν μπορεί να ελεγχθεί και δικαστικά το αποτέλεσμα της χρήσης της διοίκησης.

- ❑ Είναι γεγονός αναμφισβήτητο ότι οι διαδικαστικές εγγυήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος δεν είναι ήσσονος σημασία.

Ας μην ξεχνάμε ότι η διαφάνεια σχετικά με τα χαρακτηριστικά του έργου και τις επιπτώσεις του στο περιβάλλον, καθώς επίσης και όλη η διαβούλευση μεταξύ όλων αυτών που συμμετέχουν στην περιβαλλοντική αδειοδότηση ενισχύουν το βάρος περιβαλλοντικών συμφερόντων κατά τη συνολική στάθμιση που ενέχει η αδειοδότηση ενός έργου.